

การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmers) ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) สู่การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ยั่งยืน ในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์

The Development of Local Skills on Smart Farmers Potential in the Process of Thailand 4.0 become Sustainable Entrepreneurs of SMEs in Roi-Kaen-San-Sin Province

อินทร์ อินอุ้นโชติ¹, อัจฉราภรณ์ จุฑาผาด², เกียรติกร กันแก้ว³, เกษศิริพันธ์ ภิญญาคง⁴, พรรณภา สังฆะมณี⁵,
อุณดาทร มูลเพ็ญ⁶ และ สุธาสิณี วงศ์ฮาต⁷
In Inouchot¹, Atcharaporn Jutapad², Kriangkrai Gunkaew³, Kessirin Pinyakong⁴,
Phannapha Sangkamanee⁵, Unnadathorn Moonpen⁶ and Suthasinee Wangkahat⁷

Received : 21 ก.ย. 2563
Revised : 19 พ.ย. 2563
Accepted : 23 พ.ย. 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmers) ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) สู่การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ยั่งยืน ในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 381 คน ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test (ANOVA และ MANOVA) ผลการวิจัย พบว่า 1) เกษตรกรมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการ Thailand 4.0 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีสู่การเป็นผู้ประกอบการ ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม ด้านคุณสมบัติของแรงงาน และด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน 2) เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 โดยรวม และเป็นรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และ 3) เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : แรงงานท้องถิ่น, กระบวนการ Thailand 4.0, ผู้ประกอบการ SMEs

Abstract

The purpose of this research was to study the development of local skills on smart farmers potential in the process of Thailand 4.0 become sustainable entrepreneurs of SMEs in Roi-Kaen-San-Sin

¹ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด อีเมล: wai.ple.fiew@gmail.com

² อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁵ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁶ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

⁷ อาจารย์ประจำคณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

¹ Lecturer in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University, Email: wai.ple.fiew@gmail.com

² Lecturer in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

³ Lecturer in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

⁴ Assistant Professor in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

⁵ Lecturer in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

⁶ Lecturer in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

⁷ Lecturer in Business Administration and Accountancy, Roi Et Rajabhat University

province. Data were collected from 181 farmers by selective sampling. Statistics used in this research were mean, standard deviation, t-test and F-test (ANOVA and (MANOVA).

The research results found that 1) farmers had opinions about the development of local skills on smart farmers potential in the process of Thailand 4.0 overall was at a high level in all aspects including technology application to entrepreneurship, skills training, promoting of group participation, labor qualifications and labor skill standard. 2) Farmers who had different genders had opinions about the development of local skills on smart farmers potential in the process of Thailand 4.0 overall and each aspect were not different. And 3) farmers who had different ages had opinions about the development of local skills on smart farmers potential in the process of Thailand 4.0 with significantly different at the statistical level of .05.

Keywords : Smart Farmers, Process of Thailand 4.0, SMEs Entrepreneur

บทนำ

ปัจจุบันภาคเกษตรมีความสำคัญมากสำหรับประเทศไทย และในท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ก้าวสู่ยุคดิจิทัล หรือ 4.0 เทคโนโลยีที่เป็นแรงผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจศาสตร์มหภาค (Mega Trend) ทำให้หน่วยงานองค์กรทั้งทางภาครัฐ และภาคเอกชนมีการปรับตัวรับการเปลี่ยนแปลงของโลก ภาคเกษตรของไทยก็ได้รับผลกระทบเช่นเดียวกัน (ศุภชัย เจียรนวนนท์, 2561 : 1) ทำให้ภาคอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเป็นแรงงานในภาคเกษตร ที่มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการพัฒนาประเทศ และการถดถอยของวิถีเกษตรกรรม แนวโน้มการพัฒนาการเกษตรเป็นไปแบบที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน และไม่มีมีการแก้ไขปัญหาคะตรกร อย่างจริงจัง การคาดการณ์ในอนาคต 10 ปีข้างหน้า จำนวนเกษตรกรไทยจะเหลือ ต่ำกว่าร้อยละ 10 (เดชรัตน์ สุขกำเนิด, 2561 : ออนไลน์) ซึ่งเหมือนกับประเทศในยุโรป ญี่ปุ่นและอเมริกา เกษตรกรรายเล็กมีอัตราการดำเนินงานไม่ค้ำยประสบความสำเร็จ ในการดำเนินงานส่งผลให้มีการปิดตัวลงอย่างต่อเนื่อง (เพิ่มศักดิ์ มกรภิรมย์, 2561 : 10) การขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทย ต้องให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของตลาดโลกยุคดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทและปฏิวัติประเทศในแทบทุกด้าน ภาคการเกษตรไทยที่ได้รับโจทย์การปรับทิศทาง เพื่อรองรับการเข้าสู่ยุคดิจิทัลเต็มรูปแบบ (ศุภชัย เจียรนวนนท์, 2561 : 2)

กระบวนการ Thailand 4.0 เป็นการใช้ความพยายามของทางภาครัฐในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจประเทศไทย ให้เป็นไปตามกลไกที่เหมาะสมเข้ากับยุคสมัย และเมื่อทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมในการทำงานและขับเคลื่อนไปพร้อมกัน ในประเด็นของเทคโนโลยีเพื่อที่จะได้ใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาให้ได้เร็วขึ้น และไม่เสียโอกาสทางธุรกิจ (จารุวรรณ ราไพบรรพต, 2562 : ออนไลน์) นอกจากนั้นควรสนับสนุนบุคลากรในทุก ๆ ด้าน ทั้งด้านการฝึกอบรม เงินทุนสนับสนุน ให้บุคลากรของเรา มีทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ไขปัญหา สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีใจรักบริการและความยืดหยุ่นทางความคิด พร้อมสร้าง กำลังใจและความเชื่อมั่น จะส่งผลให้การทำงานไม่มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับนโยบายได้ (มันทนา วิบูลยะศักดิ์, 2561 : ออนไลน์) ซึ่งเศรษฐกิจอุตสาหกรรมที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่า (Value Added) ไปสู่การสร้างมูลค่า (High Value) หรือการสร้างผลิตภาพ (Productivity) และจะทำการพัฒนาเกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและยั่งยืนต่อไป (พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ, 2560 : 11)

สมาร์ทฟาร์มเมอร์ (Smart Farmer) เป็นวัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 จาก 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนา การเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 แนวคิดนี้เน้นการพัฒนาเกษตรกรให้มีความสามารถ ในการพึ่งพาตนเองได้ มีภูมิคุ้มกันพร้อมรับความเสี่ยงในมิติของการผลิตและการตลาด รวมทั้งมีความสามารถในการผลิต และการตลาดในระดับที่พร้อมก้าวสู่การเป็นผู้จัดการฟาร์มมืออาชีพ ที่ทำการเกษตรได้จนประสบความสำเร็จ (สิตาวีร์ ธีรวิรุฬห์, 2559 : 5) และนำไปสู่การประกอบอาชีพในอนาคตต่อไป

ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises = SMEs) เป็นธุรกิจที่มี จำนวนมากในประเทศไทย ผู้ประกอบการส่วนมากประกอบการในรูปของบุคคลธรรมดา คณะบุคคลหรือห้างหุ้นส่วนสามัญ ที่มีโชันติบุคคล ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด หรือกิจการร่วมค้า ซึ่งจะประกอบธุรกิจขายสินค้า ผลิตสินค้า หรือให้บริการ หน่วยงานต่าง ๆ (กรมสรรพากร, 2561 : 6) การกระจายรายได้จากกลุ่มผู้ประกอบการไปสู่กลุ่มคนต่าง ๆ ทำให้เกิดการจ้างงาน และประชาชน มีรายได้ ซึ่งเป็นตัวช่วยให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมดีขึ้น (รัชตมาศก์ สุดชิต, 2555 : 6) จึงเป็นโอกาส ให้กับผู้ประกอบการรายเล็กในการเจริญเติบโตและเข้าสู่ผู้ประกอบการ

กลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลาง ประกอบด้วย จังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม และจังหวัดกาฬสินธุ์ มีสินค้าทางการเกษตรอินทรีย์และสินค้าปลอดภัยหลากหลายชนิด อาทิ ข้าว หลากหลายสายพันธุ์ ฝรั่ง มะม่วง และผักสดนานาชนิด แต่นโยบายของกลุ่มจังหวัดก็มีการเตรียมความพร้อมด้านแรงงานทางการผลิต เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและต้องมีการส่งเสริมศักยภาพและสร้างโอกาสทางการตลาด ส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้กับผู้ผลิต ผู้ประกอบการ การเพิ่มช่องทางการตลาดเพื่อสร้างเครือข่ายด้านการตลาด ประชาสัมพันธ์และสร้างภาพลักษณ์เกษตรอินทรีย์วิถีอีสานกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในการขับเคลื่อนความมั่นคงของประเทศไทย ที่ตั้งเป้าเกิดการปรับเปลี่ยนภาคการเกษตรไทยจากเกษตรแบบดั้งเดิมไปสู่เกษตรอุตสาหกรรม และก้าวไปสู่เกษตรบริการ หรือธุรกิจเกษตร ที่มีการใช้นวัตกรรมเป็นหลักในการขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทย (เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ร้อยแก่นสารสินธุ์, 2561 : ออนไลน์)

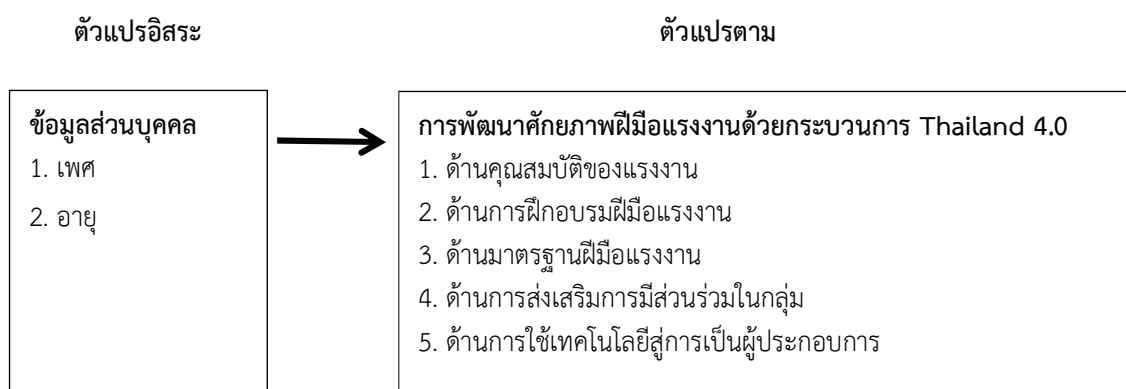
จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ เพื่อทราบถึงสภาพปัญหา ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริมการประกอบอาชีพและมีอาชีพของคนในกลุ่มจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามเพศและอายุของเกษตรกร

กรอบแนวคิดและสมมติฐาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ (SMART FARMERS) ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 (Thailand 4.0) ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ผู้วิจัยสามารถกำหนดแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา ได้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

1. เกษตรกรที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ แตกต่างกัน

2. เกษตรกรที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่น สมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัด ร้อยแก่นสารสินธุ์ แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 7,654 คน (เครือข่ายเกษตรอินทรีย์ร้อยแก่นสารสินธุ์, 2561 : เว็บไซต์)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 381 คน โดยวิธีการเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2557 : 42) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็นออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปส่วนบุคคลของเกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 5 ข้อ โดยครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ และรายได้ต่อเดือน ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 จำนวน 5 ด้าน โดยครอบคลุมเนื้อหา ได้แก่ 1) ด้านคุณสมบัติของแรงงาน 2) ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน 3) ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน 4) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีสู่การเป็นผู้ประกอบการ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการนำแบบสอบถามที่แก้ไขตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะไปทดลองใช้ (Try Out) กับเกษตรกร (Smart Farmers) ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย โดยหาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation ซึ่งการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ทฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ได้ค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.624-0.833 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าการทดสอบค่าอำนาจจำแนกเกินกว่า 0.40 เป็นค่าที่ยอมรับได้ และมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาอยู่ระหว่าง 0.871-0.897 ซึ่งสอดคล้องกับ Nunnally (1978) ได้นำเสนอว่าความน่าเชื่อถือตามทฤษฎีของ Cronbach ซึ่งแนะนำว่าค่าความเชื่อมั่นของคำถามไม่ควรต่ำกว่า 0.70

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้กำหนดขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

3.1 ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 ขอบหนังสือจาก คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ดโดยแนบแบบสอบถามที่ส่งไปยังกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเกษตรกร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ในเขตจังหวัดขอนแก่น จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดกาฬสินธุ์ และจังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยอำนวยความสะดวกในการให้ข้อมูลเพื่อพัฒนา

3.3 ให้ผู้ช่วยงานวิจัย ซึ่งเป็นนักศึกษาสาขาวิชาการตลาด จำนวน 32 คน ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลในจังหวัดที่ได้รับผิดชอบที่กำหนด เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2560 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2560 รวมระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บแบบสอบถาม จำนวน 31 วัน โดยแบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มเกษตรกรสมาร์ทฟาร์มเมอร์ จำนวน 381 ราย จำแนกเป็น 4 จังหวัด และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนในการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) จำแนกเกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามจังหวัด
- 2) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ตามสัดส่วน
- 3) ทำการสุ่มตัวอย่างตามข้อ 2 โดยใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสุ่ม ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวนประชากร (คน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม (คน)
1. ขอนแก่น	2,914	145	145
2. มหาสารคาม	1,763	87	87
3. ร้อยเอ็ด	1,895	95	95
4. กาฬสินธุ์	1,082	54	54
รวม	7,654	381	381

3.4 เมื่อครบกำหนดระยะเวลาในการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามกลับมาจากที่กำหนดจำนวน 4 จังหวัด เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ จำนวน 381 ราย

3.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับการตอบกลับทั้ง 381 ฉบับ ซึ่งมีแบบสอบถามที่ตอบสมบูรณ์จำนวน 381 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.6 ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้รับเพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่น SMART FARMERS ด้านกระบวนการ Thailand 4.0 ในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยใช้วิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางควบคู่กับการบรรยาย และสรุปผลการดำเนินการวิจัย ได้กำหนดการให้คะแนนคำตอบของแบบสอบถาม ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557 : 87-88)

ระดับความคิดเห็นมากที่สุด	กำหนดให้	5 คะแนน
ระดับความคิดเห็นมาก	กำหนดให้	4 คะแนน
ระดับความคิดเห็นปานกลาง	กำหนดให้	3 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อย	กำหนดให้	2 คะแนน
ระดับความคิดเห็นน้อยที่สุด	กำหนดให้	1 คะแนน

แล้วหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถาม โดยใช้การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2557 : 87-88)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายถึง	มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่น SMART FARMERS ด้านกระบวนการ Thailand 4.0 ในเขตจังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามเพศ และอายุ ของเกษตรกร โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance MANOVA)

สรุปผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวมและเป็นรายด้าน แสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ โดยรวม และเป็นรายด้าน

การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านคุณสมบัติของแรงงาน	4.26	0.73	มาก
2. ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	4.33	0.64	มาก
3. ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน	4.19	0.71	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม	4.29	0.51	มาก
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีผู้การเป็นผู้ประกอบการ	4.41	0.63	มาก
โดยรวม	4.29	0.53	มาก

จากตาราง 2 พบว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการใช้เทคโนโลยีผู้การเป็นผู้ประกอบการ ($\bar{X} = 4.41$) ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ($\bar{X} = 4.33$) ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม ($\bar{X} = 4.29$) ด้านคุณสมบัติของแรงงาน ($\bar{X} = 4.26$) และด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน ($\bar{X} = 4.19$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีเพศ และอายุแตกต่างกัน ดังแสดงในตาราง 3-6

ตาราง 3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมและเป็นรายด้าน ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ของเกษตรกร ที่มีเพศแตกต่างกัน

การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0	เพศชาย		เพศหญิง		t	p-value
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านคุณสมบัติของแรงงาน	4.28	0.64	4.23	0.74	0.714	0.476
2. ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน	4.35	0.48	4.32	0.49	0.569	0.572
3. ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน	4.19	0.55	4.19	0.65	0.032	0.976
4. ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม	4.31	0.46	4.27	0.49	0.544	0.587
5. ด้านการใช้เทคโนโลยีผู้การเป็นผู้ประกอบการ	4.41	0.43	4.45	0.39	0.951	0.324
โดยรวม	4.31	0.38	4.29	0.43	0.320	0.749

จากตาราง 3 พบว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาคร ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมและเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านคุณสมบัติของแรงงาน ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม และด้านการใช้เทคโนโลยีผู้การเป็นผู้ประกอบการ ไม่แตกต่างกัน ($p > 0.05$)

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาครด้านกระบวนการ
ไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมและเป็นรายด้าน ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัด
ร้อยแก่นสารสินธุ์ของเกษตรกร ที่มีอายุแตกต่างกัน (ANOVA)

การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่น สมุทรสาครด้านกระบวนการ ไทยแลนด์ 4.0	แหล่งของ ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p-value
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.338	0.169	1.046	0.352
	ภายในกลุ่ม	397	64.103	0.161		
	รวม	399	64.440			

จากตาราง 4 พบว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการ
พัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาครด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ($p>0.05$)

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาครด้านกระบวนการ
ไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมและเป็นรายด้าน ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัด
ร้อยแก่นสารสินธุ์ของเกษตรกร ที่มีอายุแตกต่างกัน

สถิติทดสอบ	การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่น สมุทรสาครด้านกระบวนการ ไทยแลนด์ 4.0	Hypothesis df	Error df	F	p-value
Wilks' Lambda	5 ด้าน	8.000	790.000	4.837	0.000*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 5 พบว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับ
การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาครด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 เป็นรายด้าน ด้านมาตรฐาน
ฝีมือแรงงาน และด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านคุณสมบัติ
ของแรงงาน ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน และด้านการใช้เทคโนโลยีการเป็นผู้ประกอบการไม่แตกต่างกัน จึงได้ทำการเปรียบเทียบ
ค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ดังตาราง 6-7

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาครด้านกระบวนการ
ไทยแลนด์ 4.0 ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัด
ร้อยแก่นสารสินธุ์ของเกษตรกร ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ		ต่ำกว่า 25 ปี	26-40 ปี	ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
ต่ำกว่า 25 ปี	\bar{X}	3.67	4.04	4.22
		3.67	-	0.114
26-40 ปี		4.04	-	0.024
ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป		4.02		-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 6 พบว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้วย
เกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรสาครด้วยกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน
มากกว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ อายุต่ำกว่า 25 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรพาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่ม ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เขตจังหวัดร้อยเอ็ดแก่สารสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน

อายุ		ต่ำกว่า 25 ปี	26-40 ปี	ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป
	\bar{x}	3.58	3.76	4.01
ต่ำกว่า 25 ปี	3.58	-	0.024	0.000*
26-40 ปี	3.76		-	0.024
ตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป	4.01			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 7 พบว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดแก่สารสินธุ์ ที่มีอายุตั้งแต่ 40 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรพาร์มเมอร์ ด้วยกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มมากกว่า เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดแก่สารสินธุ์ อายุต่ำกว่า 25 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรพาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ผู้การเป็นผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เขตจังหวัดร้อยเอ็ดแก่สารสินธุ์ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดแก่สารสินธุ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นด้านกระบวนการ Thailand 4.0 โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เนื่องจากกลุ่มเกษตรกร ซึ่งเป็นเพียงผู้ผลิตวัตถุดิบในชุมชนยังไม่มีความรู้ ความสามารถในด้านต่าง ๆ ที่จะเข้าสู่กระบวนการเป็นผู้ประกอบการค่อนข้างที่จะยาก มีคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งเสริมให้ตรงตามความต้องการ เช่น ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงาน ด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมด้านคุณสมบัติของแรงงาน และด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน จึงจะทำให้กลุ่มผู้ประกอบการสมุทรพาร์มเมอร์ ยอมที่จะลงทุนในการผลิตสินค้าชุมชนและผู้การเป็นผู้ประกอบการ SMEs ได้ในอนาคตอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพโรจน์ บุตรเพ็ง (2562 : 59-71) พบว่า ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของบุคลากรสายสนับสนุนมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่มีระดับมาก ได้แก่ ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองด้านสังคม รองลงมาคือความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองด้านทัศนคติ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองด้านความรู้ความเข้าใจในการทำงาน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญาธรรณ์ วัฒนสุขสิน (2562 : 4016-4029) พบว่าปัญหาการพัฒนาฝีมือแรงงานทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับความต้องการจากมากไปหาน้อย ลำดับที่ 1 ความต้องการพัฒนาด้านการทักษะการสื่อสารภาษาต่างประเทศตามมาตรฐานประเทศปลายทาง ลำดับที่ 2 ความต้องการพัฒนาด้านทัศนคติต่อการทำงานและลำดับที่ 3 ความต้องการพัฒนาด้านการนำความรู้พื้นฐานไปใช้ในการทำงานอยู่ในระดับมาก

2. เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยเอ็ดแก่สารสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมุทรพาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 โดยรวมและเป็นรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากเกษตรกรทั้งเพศชายและเพศหญิงจะมองในเรื่องของศักยภาพในการทำงานหญิงและชาย มีความเสมอภาคในการทำงานและส่วนใหญ่จะขึ้นอยู่กับความสามารถหรือความขยันหมั่นเพียรในการปฏิบัติงาน ถึงจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานมากกว่าการวัดที่คุณสมบัติ การฝึกอบรม มาตรฐานการทำงาน รวมทั้งการมีส่วนร่วม และการใช้เทคโนโลยี ซึ่งแต่ละคนทุกวันนี้มีความเสมอภาคมากกว่า (สว่าง สุขแสง, 2560 : บทสัมภาษณ์) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวิท ดิยะกว้าง (2557 : 60-63) พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีเพศต่างกัน ได้มีโอกาสในเข้าถึงการรับบริการจากองค์การบริหารส่วนตำบลเกาะไร่ ไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องเจษฎา นกน้อย (2559 : 10-16) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการ

อินเทอร์เน็ตขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงราย ได้แก่ ตำแหน่งทางสังคม และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความคิดเห็นของประชาชน ต่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ และความถี่ในการมารับบริการอินเทอร์เน็ต

3. เกษตรกรในเขตจังหวัดร้อยแก่นสารสินธุ์ ที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นสมาร์ตฟาร์มเมอร์ ด้านกระบวนการไทยแลนด์ 4.0 ด้านมาตรฐานฝีมือแรงงาน และด้านส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกลุ่มแตกต่างกัน เนื่องจากเกษตรกรที่มีความแตกต่างด้านอายุและเป็นกลุ่มเกษตรกรที่มีประสบการณ์มาก และผ่านการอบรมมาตรฐานฝีมือ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญจากการฝึกที่ได้มาตรฐาน และสามารถทำงานร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม ติดต่อกัน วางแผนร่วมกัน ตลอดไปจนถึงเรื่องของการผลิตสินค้าหรือวัตถุดิบต่าง ๆ ไปในทิศทางเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่ากลุ่มเกษตรกรที่มีอายุไม่มาก และยังขาดประสบการณ์การทำงานด้านต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ผจงจิตต์ พูลศิลป์ (2557 : 89) พบว่า ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณภาพการให้บริการของแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอายุต่างกัน จะให้ความสำคัญในเรื่องของการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านจูงใจ และด้านการควบคุมของหน่วยงานให้มากยิ่งขึ้น เพราะหน่วยงานเทศบาลเป็นหน่วยงานที่ให้บริการประชาชนที่มีความหลากหลายของฝ่ายและหน้าที่จะต้องมีความพร้อมในเรื่องของคน กระบวนการทำงาน แรงงานถึงจะส่งผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ได้มีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ได้สำรวจและลงพื้นที่ในประเด็น ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 เกษตรกร ควรมีการส่งเสริมในเรื่องของมาตรฐานฝีมือแรงงานโดยการฝึกอบรม ฝึกทดสอบ และเข้ารับการทดสอบเพื่อให้ได้มาตรฐาน และจะส่งผลการนำไปต่อยอดในการก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจได้ง่ายมากยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 เกษตรกร ควรมีการรวมกลุ่มกันทำงาน เพื่อจะได้มีอัตรากำลังพลในการผลิตสินค้า การประกอบอาชีพร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะสามารถยกระดับทั้งการพัฒนาตนเองและพัฒนาชุมชนและสังคมต่อไปได้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบของผู้ประกอบการกับการพัฒนาฝีมือแรงงาน เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบกับกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการจังหวัดใกล้เคียง

2.2 ควรมีการศึกษาการพัฒนาฝีมือแรงงานท้องถิ่น โดยการเลือกใช้กระบวนการ Model ตัวอื่นแล้วนำมาผลมาเปรียบเทียบกับ Model ด้านกระบวนการ Thailand 4.0

2.3 ควรมีการศึกษาการพัฒนาศักยภาพฝีมือแรงงานท้องถิ่นที่ดำเนินงานในกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ที่มีรูปแบบการดำเนินงานที่ชัดเจน แต่ยังคงขาดบางกระบวนการที่ได้มาตรฐาน

2.4 ควรมีการเพิ่มวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ประกอบการที่จดทะเบียนกับกรมพัฒนาธุรกิจการค้าถึงความแตกต่างการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

กรมสรรพากร. (2561). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พ.ศ. 2543*. กรุงเทพฯ: กรมสรรพากร.

กัญญารัตน์ วัฒนสุขสิน. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนาฝีมือแรงงานของโรงเรียนพัฒนาอาชีพฝีมือแรงงานเอกชน

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนประเทศไทย. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 6(8), 4016-4029.

เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์ร้อยแก่นสารสินธุ์. (2561). *เครือข่ายเกษตรกรอินทรีย์อีสานกลางโซ่มหกรรมข้าวร้อยแก่นสารสินธุ์*

สานพลังเครือข่ายสร้างเศรษฐกิจฐานราก. สืบค้นเมื่อ 28 กันยายน 2560, จาก <https://ref.codi.or.th/public-relations/news/14950-2016-08-15-04-55-45>

จาวรธรณ ร้าไพบรรพต. (2562). *การขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากภาครัฐด้วยกระบวนการ Thailand 4.0*. สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2560, จาก <https://sites.google.com/site/adecmju4608/home/smachik-1>

- เจษฎา นกน้อย. (2559). การพัฒนาฝีมือแรงงานที่ต้องการเพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน: กรณีศึกษาสถานประกอบการใน 14 จังหวัดภาคใต้. *วารสารราชพฤกษ์*, 14(2), 10-16.
- เดชรัด สุขกำเนิด. (2561). *ภาคการเกษตรไทยในเงา คสช.* สืบค้นเมื่อ 29 กันยายน 2560, จาก <https://adaymagazine.com/ajarn-dejarat-sukgumnerd-education/>
- ธวิฑ ดิยะกว้าง. (2557). *ความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการให้บริการอินเทอร์เน็ตขององค์การบริหารส่วนตำบล : กรณีศึกษาเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย.* กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2557). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ผจงจิตต์ พูลศิลป์. (2557). *การใช้บริการและความพึงพอใจของประชาชน ที่มีต่อการบริหารจัดการเทศบาลตำบล ในเขตอำเภอไชโย จังหวัดอ่างทอง.* วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ. พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พิมพ์ธัญญา ช้องเสนาะ. (2560). *การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยเข้าสู่ ประเทศไทย 4.0.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- เพิ่มศักดิ์ มกราภิรมย์. (2561). *การขับเคลื่อนภาคการเกษตรไทย.* กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- ไพโรจน์ บุตรเพ็ง. (2562). *ความต้องการพัฒนาศักยภาพตนเองของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.* *วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(49), 59-71.
- มันทนา วิบูลยะศักดิ์. (2561). *ความเหมือนและความแตกต่างระหว่าง Industry 4.0 VS Thailand 4.0.* สืบค้นเมื่อ 9 ตุลาคม 2560, จาก <https://www.aware.co.th/thailand/>
- รัชตมาศก์ สุดชิต. (2555). *การจำแนกประเภทของ SMEs โดยใช้เกณฑ์จากจำนวนการจ้างงาน.* ร้อยเอ็ด: สำนักงานพาณิชย์จังหวัดร้อยเอ็ด.
- ศุภชัย เจียรนวนนท์. (2561). *การเกษตร 4.0 ในยุคดิจิทัลต้องก้าวไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงของโลก.* กรุงเทพฯ: สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.
- สว่าง สุขแสง. (3 ตุลาคม 2560). สัมภาษณ์. ประธานสมาพันธ์ธุรกิจ SMEs จังหวัดร้อยเอ็ด.
- สิตาวีร์ อีริวิฑนท์. (2559). *สมาร์ทฟาร์ม (Smart Farm) การทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม.* กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- Nunnally, J.C. (1978). *Psychometric theory.* (2nd ed.). New York: McGraw-Hill.